

Gwiazda Dżienna kontynuuje szybkie przesuwanie się na południe, zbliżając się do widnokręgu o kolejne 10° , co spowoduje skrócenie się dnia o następne prawie dwie godziny. 22 września po godzinie 20 naszego czasu Słońce przetnie równik niebieski, przenosząc się na południową półkulę nieba. Tym samym rozpocznie się w Polsce astronomiczna jesień.

We wrześniu nadal jasno świeci miryda χ Cygni, zmieniająca jasność od $+3,3^m$ do $+14,2^m$ w ciągu 408 dni. 22 sierpnia gwiazda przeszła przez maksimum swojej jasności i nadal powinna być dostrzegalna gołym okiem. Chociaż na początku miesiąca w jej obserwacjach przeszkodzi blask Księżyca w bardzo dużej fazie. χ Cygni góruje około godziny 21 na wysokości ponad 70° .

Ekliptyka na niebie wieczornym jest nachylona słabo, a jeszcze słabiej widoczny jest Księżyc, choć zacznie on miesiąc w fazie 64%. Dopiero pod koniec pierwszego tygodnia miesiąca powędruje on w górę, a 7 września dojdzie do jego całkowitego zaćmienia. Tego dnia w Polsce wschód Księżyca nastąpi między godziną 19:00 na granicy wschodniej a 19:35 na krańcach zachodnich i wszędzie on już zaćmiony, gdyż faza częściowa zjawiska zacznie się o 18:27. Faza całkowita rozpocznie się o 19:30, faza maksymalna nastąpi o godzinie 20:11, a Srebrny Glob pozostanie w cieniu Ziemi do godziny 20:53. Faza częściowa zaćmienia potrwa do 21:56, faza półcieniowa natomiast – do 22:55.

Towarzystwa Księżycowi dotrzyma para planet Saturn-Neptun, znajdująca się wtedy 12° na lewo od niego. Od wschodu księżycowa tarcza doganiać będzie gwiazdę 4. wielkości φ Aqr. Niestety dogoni ją już po wyjściu z cienia Ziemi. Zakrycie φ Aqr nastąpi około godziny 23:35, odkrycie zaś mniej więcej 55 minut później, już przy pełnym blasku Księżyca.

Srebrny Glob przejdzie blisko Saturna i Neptuna następnej nocy. Do Neptuna zbliży się on na niewiele ponad $1,5^\circ$, Saturn znajdzie się 2-krotnie dalej. Faza Księżyca zdąży spaść tylko o 2%, a zatem Neptuna nie da się tej nocy dostrzec, gdyż świeci on blaskiem $+7,8^m$. Saturn natomiast świeci blaskiem $+0,6^m$ i prezentuje tarczę o średnicy $19''$. Stosunek małej do wielkiej osi pierścieni planety zmniejszy się do 0,03. We wrześniu obie planety przechodzą przez opozycję względem Słońca. Saturn uczyni to 21 września, Neptun zaś 2 dni później. Do końca miesiąca dystans między planetami urośnie do 3° .

13 września faza Księżyca spadnie do 67% i dotrze on do gwiazdozbioru Byka, zakrywając znaną gromadę otwartą gwiazd Plejady. W Polsce pierwsza z jasnych gwiazd gromady, Electra, zniknie za jasnym brzegiem księżycowej tarczy około godziny 22, by pokazać się po drugiej stronie jakieś 50 minut później. Potem Srebrny Glob zakryje jeszcze Celaeno, Merope, Maię i Alcyone. Tę ostatnią około 23 do 23:50. Ominie niestety Taygetę, Sterope, Atlas i Pleione.

5° na południe od Plejad swoją pętlę na niebie wykonuje Uran, który 6 dnia miesiąca zmieni kierunek ruchu z prostego na wsteczny. Stąd początkowo planeta jest nieruchoma względem gwiazd tła, a jej blask

wynosi $+5,7^m$. W tym miesiącu Uran nie cieszy się towarzystwem gwiazdy o zbliżonej doń jasności. Do wszystkich okolicznych gwiazd, które są łatwo widoczne gołym okiem, zabraknie planecie po około 3° .

14 września Księżyc przejdzie przez ostatnią kwadrę, przenosząc się na niebo poranne. 16 i 17 dnia miesiąca odwiedzi on gwiazdozbiór Bliźniąt, gdzie znajduje się planeta Jowisz. Pierwszej z wymienionych nocy tarcza Księżyca pokaże sierp w fazie 32%, wędrując po około 8° od Jowisza oraz Kastora z Polluksem. Dobę później faza jego tarczy zmniejszy się do 22% i przeniesie się na pogranicze Bliźniąt i Raka, świecąc 6° pod Polluksem. Sam Jowisz szykuje się powoli do opozycji i we wrześniu jego blask wynosi -2^m , przy średnicy tarczy $36''$.

18 dnia miesiąca sierp Srebrnego Globu w fazie 13% dotrze na pozycję 5° na wschód od jasnej gromady otwartej gwiazd M44 w Raku. W odległości 15° na godzinie 7 względem niego świeci planeta Wenus. Jeszcze bliżej planety i w fazie zaledwie 7% Księżyc znajdzie się następnej doby. O godzinie 5 oba ciała przedzieli dystans 4° , a dodatkowo $46'$ pod Wenus pokaże się Regulus, najjaśniejsza gwiazda Lwa.

Księżyc stopniowo zbliży się do Wenus, aż wreszcie ją zakryje. W Europie i większości pasa zakrycia do zjawiska dojdzie w dzień. W Polsce Wenus zniknie za księżycową tarczą około godziny 14:10, by wyłonić się z za jej ciemnego brzegu około 15:20. Oba ciała znajdują się 27° na zachód od Słońca. Całe zjawisko jest zatem obserwowalne przez lornetkę.

Sama planeta zacznie miesiąc w Raku, niewiele ponad 1° na południe od M44, ale już 10 września przejdzie do gwiazdozbioru Lwa. W dniach 19 i 20 września Wenus minie Regulusa. U nas oba ciała przedzieli po około $40'$. Wenus powoli zbliża się do koniunkcji górnej ze Słońcem, stąd przez cały miesiąc świeci blaskiem $-3,9^m$, a jej tarcza ma średnicę $11''$ i fazę rosnącą do 91%.

Księżyc w fazie niecałych 3% można jeszcze próbować dostrzec 20 września, gdy około godziny 5:30 wzniesie się na wysokość 7° . Jego odszukanie ułatwi para Wenus-Regulus, świecąca w odległości 8° , na godzinie 1 względem niego.

Ariel MAJCHER